

Miljøtilladelse til blandet husdyrhold

Fittingvej 44, 6623 Vorbasse

Maj 2022

Dato: 23-05-2022

Teknik og Miljø

Erhverv og Affald
Jordan Rundt 1
7200 Grindsted

Tlf. 7972 7200

www.billund.dk

Sagsnr.: 22/3446

KS.: PNI

Sagsbehandler:

Mette Hammershøj

Tlf. 7972 7113

Landbrug@billund.dk

INDLEDNING	3
EJENDOMS- OG VIRKSOMHEDSOPLYSNINGER	3
TILLADELSE TIL HUSDYR HOLD PÅ FITTINGVEJ 44	4
AFGØRELSENS OMFANG OG FORUDSÆTNINGER	5
ØVRIGE FORHOLD	5
IKKE-TEKNISK RESUMÉ	6
VILKÅR	8
TILLADELSENS UDNYTTELSE OG VARIGHED.....	11
OFFENTLIGGØRELSE MV.....	11
KLAGEVEJLEDNING	12
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	13
INDLEDNING	13
BESKRIVELSE OG VURDERING AF DET ANSØGTE PROJEKT	13
<i>Husdyrbrugets beliggenhed</i>	<i>13</i>
<i>Stalde og produktioner</i>	<i>14</i>
<i>Gødningsproduktion og -opbevaring</i>	<i>17</i>
<i>BAT-betinget ammoniakemission fra anlægget</i>	<i>17</i>
<i>Affald</i>	<i>17</i>
<i>Spildevand / overfladevand</i>	<i>18</i>
PROJEKTETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – LUGT, STØJ, MM.	18
<i>Lugt</i>	<i>19</i>
<i>Støj, støv, rystelser og transport.....</i>	<i>21</i>
<i>Fluer og skadedyr.....</i>	<i>22</i>
<i>Landskab og kulturmiljø.....</i>	<i>22</i>
<i>Egenkontrol, driftsforstyrrelser og uheld</i>	<i>23</i>
PROJEKTETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – NATURMÆSSIGE FORHOLD	24
<i>Anlæggets nærhed til Kategori 1- og 2-natur</i>	<i>25</i>
<i>Ammoniakdeposition fra anlægget på naturområdet.....</i>	<i>25</i>
<i>Ammoniakpåvirkning af Kategori 1- og 2-natur</i>	<i>26</i>
<i>Natur omfattet af Habitatbekendtgørelsens regler, herunder Kategori 1-natur.....</i>	<i>26</i>
<i>Påvirkning af Kategori 3-natur.....</i>	<i>27</i>
<i>Påvirkning af beskyttede arter (Bilag IV fredede, rødlistede og gullistede).....</i>	<i>28</i>
OPHØR	30
SAMLET VURDERING	30
BILAG	31

Indledning

Husbruget på Fittingvej 44, 6623 Vorbasse, er et landbrug med et blandet husdyrhold.

Der ansøges om en miljøtilladelse efter § 16 b til det eksisterende produktionsareal og tilladelse til nyt produktionsareal med dybstrøelse i en ny tilbygning, samt om fleksibilitet indenfor Flexgruppen: *Alle dyr* på dybstrøelse, og derudover forskellige typer af fjerkræ på dybstrøelse. Hertil kommer et antal flytbare hytter til svin. Ansøgningen er indsendt via det digitale ansøgningssystem Husdyrgodkendelse.dk og er modtaget ved Billund Kommune den 9. marts 2022.

Ammoniakemissionen fra det samlede husdyrbrug i den ansøgte drift er mindre end 3.500 kg NH₃-N pr. år. Husdyrbruget er derfor ikke omfattet af godkendelsesbestemmelserne i Husdyrbruglovens¹ § 16 a, men af tilladelsesbestemmelserne i lovens § 16 b. Billund Kommune har derfor udarbejdet en tilladelse i henhold til § 16 b, stk. 1, i Husdyrbrugloven, idet lovens bestemmelser om tilladelse efter § 16 får virkning, når et husdyrbrug foretager en etablering, udvidelse eller ændring af produktionsarealet.

Tilladelsen fastlægger de vilkår, der skal gælde for Fittingvej 44, 6623 Vorbasse i Billund Kommune. Vilkårene sikrer, at driften af husdyrbruget, herunder de ansøgte ændringer, kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt resourceforbrug.

I forbindelse med udarbejdelsen af tilladelsen, har Billund Kommune lavet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af husdyrbruget. Vurderingen omfatter i overensstemmelse med § 34 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² alle etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget, der er godkendt, tilladt eller afgjort efter anmeldelse inden for de seneste 8 år.

Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering danner baggrund for afgørelsen om tilladelse, herunder de stillede vilkår. Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering fremgår af det nedenstående.

Ejendoms- og virksomhedsoplysninger

Afgørelsen vedrører landbruget på Fittingvej 44, 6623 Vorbasse, ejendoms-nr. 530 0000 347, *matrikel nr. 2r, Fitting By, Vorbasse*. Bedriftens CVR-nr. er 21495182. Niels Ole Ladegaard Mols, Fittingvej 44, 6623 Vorbasse ejer ejendommen, og LANDBRUG NIELS OLE L MOLS ejer besætningen og driver husdyrbruget.

¹ LBK nr. 520 af 01/05/2019. Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

² BEK nr. 2225 af 27/11/2021. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

Høring af udkast til tilladelse

Dette udkast til tilladelse har, i overensstemmelse med Husdyrbruglovens § 56, stk. 1, været sendt i høring i 2 uger, hvor ansøger og øvrige parter i sagen har haft mulighed for at komme med bemærkninger til projektet.

Udkastet blev sendt til ansøger:

LANDBRUG NIELS OLE L MOLS, Fittingvej 44, 6623 Vorbasse.

Med kopi til:

Konsulent Rikke Kyhn, rky@lrs.dk

Naboer:

Fittingvej 42, 6623 Vorbasse

Der er ikke foretaget høring af ejere af øvrige nabomatrikler, idet afgørelsen vurderes at være af underordnet betydning for disse.

Ejendommens driftsbygninger ligger omkring 700 m fra kommuneskel til nærmeste nabokommune. På grund af husdyrbrugets forholdsvist beskedne størrelse og lave emissioner vurderer kommunen, at nabokommunerne ikke vil blive berørt af sagen. Da der heller ikke vurderes at være andre eksterne myndigheder, som berøres af sagen, har Billund Kommune ikke sendt udkastet til eksterne berørte myndigheder efter reglerne i § 60, stk. 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Billund Kommune har ikke modtaget bemærkninger indenfor høringsperioden.

Tilladelse til husdyrhold på Fittingvej 44

Billund Kommune modtog den 9. marts 2022 en ansøgning om tilladelse til det eksisterende produktionsareal og tilladelse til nyt produktionsareal med dybstrøelse i en ny tilbygning, samt om fleksibilitet indenfor Flexgruppen: *Alle dyr* på dybstrøelse, og derudover forskellige typer af fjerkræ på dybstrøelse. Hertil kommer et antal flytbare hytter til svin.

Med denne miljøtilladelse giver Billund Kommune tilladelse til det ansøgte. Tilladelsen meddeles efter § 16 b, stk. 1 i Husdyrbrugloven, idet Billund Kommune vurderer at:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Anlæg og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Der er nærmere redegjort for de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen, i nedenstående miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Afgørelsens omfang og forudsætninger

Tilladelsen omfatter de ansøgte aktiviteter på Fittingvej 44, 6623 Vorbasse. Ud over ansøgningen i Husdyrgodkendelse.dk har kommunen modtaget supplerende oplysninger om de faktiske forhold på ejendommen og det ansøgte projekt.

I det omfang andet ikke er nævnt i afgørelsen, er den meddelt på baggrund af de oplysninger, som kommunen har modtaget i forbindelse med sagen, hvorfor afgørelsen hviler herpå.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til Husdyrbrugloven. Øvrige relevante godkendelser og tilladelser skal indhentes særskilt, herunder byggetilladelser, samt tilladelser iht. Spildevandsbekendtgørelsen³.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de nævnte krav og regler heri kan være en skærpelse af denne tilladelses vilkår.

Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde, der indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt eller tilladt i henhold til Husdyrbrugloven. Udvidelser og ændringer skal anmeldes til Billund Kommune, som skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse/tilladelse, eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af denne tilladelse.

³ BEK. nr. 1393 af 21/06/2021. Bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4

Ikke-teknisk resumé

Indledning

Ejerne af Fittingvej 44, 6623 Vorbasse, søger om tilladelse til det eksisterende produktionsareal og tilladelse til nyt produktionsareal med dybstrøelse i en ny tilbygning, samt om fleksibilitet indenfor Flexgruppen: *Alle dyr* på dybstrøelse, og derudover forskellige typer af fjerkræ på dybstrøelse. Hertil kommer et antal flytbare hytter til svin.

Den ansøgte fremtidige indretning og drift af husdyrbruget skal efter den nugældende Husdyrbruglov baseres på størrelsen af staldarealerne. Der søges om miljøtilladelse til i alt 633 m² produktionsareal.

Billund Kommune har ud fra de oplyste miljøpåvirkninger foretaget en vurdering af, om påvirkningerne af miljø og omgivelser er acceptable i forhold til de krav, der normalt stilles i lovgivningen. Et resumé heraf kan ses nedenfor.

Afstandsforhold

Husdyrbruget er placeret i landzone (se bilag 1). Den korteste afstand fra husdyrbrugets stalde til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Fittingvej 17) er ca. 600 meter. Den korteste afstand fra husdyrbrugets stalde til nærmeste samlede bebyggelse (Fitting) er ca. 885 m, og nærmeste byzone er Hejnsvig, der ligger ca. 3,5 km væk.

For nye husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg eller ændringer i eksisterende anlæg, der medfører forøget forurening, er der i Husdyrbrugloven og Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁴ krav om minimumsafstande til en række forureningsfølsomme omgivelser.

De eksisterende produktionsarealer ændres ikke, og den nye tilbygning til kvægstalden overholder afstandskravene til følsomme omgivelser.

Anlæg, besætning og gødning

Husdyrbrugets indretning kan ses i bilag 2. Dybstrøelse bringes direkte ud eller opbevares i markstak eller på en møddingsplads på 55 m³.

Der ansøges om tilladelse til Flexgruppe: *Alle dyr* på 537 m² produktionsareal med dybstrøelse, Gæs og ænder på 48 m² produktionsareal med dybstrøelse og Høner, konsumæg på 48 m² produktionsareal gulvdrift og gødningskumme.

Flexgrupper giver mulighed for mere fleksibilitet i forholdet mellem antal og sammensætning af dyreholdet på ejendommen. I alt udvides produktionsarealet med 100 m² i forhold til nudriften.

Lugt, støv, fluer, støj, rystelser og lys

I ansøgningsystemet er det beregnet, at husdyrbruget kan overholde reglerne om lugtgeneafstand til nærmeste boliger, til nærmeste samlede bebyggelse, og til

⁴ BEK nr. 2243 af 29/11/2021. Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning

nærmeste byzone. I lovgivningen er der ikke opstillet geneniveauer for lugt overfor landbrugsejendomme, idet landbrugsejendomme som en integreret del af aktiviteterne i det åbne land ikke betragtes som lugtfølsomme.

Billund Kommune har vurderet, at udvidelserne ikke vil medføre væsentlige ændringer i husdyrbrugets frembringelse af lugt, støv, fluer eller støj, og at husdyrbruget på Fittingvej 44 vil kunne drives uden væsentlige påvirkninger i omgivelserne.

I denne tilladelse er der stillet vilkår med støjgrænser, og der er krav om, at virksomheden ikke må medføre væsentlige gener fra lugt, fluer, støv eller støj. I forhold til lys, er der stillet krav om, at husdyrbruget ikke må give anledning til gener i omgivelserne, som kommunen vurderer, er væsentlige.

Landskab m.v.

Ejendommen ligger i et område, der i Billund Kommunes Kommuneplan 2021-33 er udpeget til særligt værdifuldt landbrugsområde. Ejendommen ligger ikke inden for fredninger eller beskyttelseslinjer, bortset fra skovbyggelinje. Driftsbygninger, der er nødvendige for jordbrugs- og fiskerierhvervene, er undtaget fra bestemmelserne om, at der ikke må bebygges indenfor skovbyggelinjer. Det ansøgte vurderes ikke at være i strid med udpegningerne.

Natur

Nærmeste Natura 2000-område er *Randbøl Hede*, som ligger ca. 3 km nord for ejendommen. Nærmeste naturareal, som er omfattet af lovens kategori 2, er en hede ca. 2,3 km nord for anlægget. I ansøgningen er husdyrbrugets ammoniakdeposition i begge områder beregnet til nul.

I et område omkring ejendommen ligger desuden nogle naturområder, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Der er i ansøgningen foretaget beregninger af, hvilken påvirkning fordampningen af ammoniak fra stalde og gødningsopbevaring medfører på natur. Beregningerne viser, at der ikke sker væsentlige påvirkninger.

Kommunen kan konstatere, at ammoniakpåvirkningerne i den omgivende natur overholder de generelle beskyttelsesniveauer, der er fastsat i reglerne, og det er kommunens vurdering, at husdyrbruget ikke medfører, at der skal stilles særlige krav til ammoniakfordampningen.

Samlet vurdering

Billund Kommune vurderer, at der kan meddeles tilladelse til etablering og drift af husdyrbruget med de ansøgte udvidelser og ændringer, idet husdyrbruget under overholdelse af de fastsatte vilkår, ikke indebærer væsentlig indvirkning på miljøet.

Med venlig hilsen
Mette Hammershøj
Miljøsagsbehandler

Vilkår

Tilladelsen meddeles på nedenstående vilkår, som gælder for husdyrbrugets fremtidige anlæg og drift.

Indretning og drift

1. Ejendommen skal indrettes og drives i overensstemmelse med den miljøtekniske beskrivelse og de fastsatte vilkår.
2. Vilkår vedr. drift skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
3. Ændring af ejerforhold eller ansvar for driften skal meddeles Billund Kommune senest 1 måned efter ændringen.

Anlæg og produktion

4. Husdyrbruget skal indrettes med de stalde, staldsystemer og produktionsanlæg, der er anført i tilladelsens tabel 1 under ansøgt drift. (jf. afsnittet "Stalde og produktioner"), som gengivet herunder for ansøgt drift.

Staldnavn (se bilag 2)	Bygningsareal, m ²	Dyre- og staldkategori	Produktionsareal, m ²
Kvægstald	343	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	324
Ny tilbygning	116	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	100
Fårehus	36	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	32
Hestestald	60	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	49
Gedehus	37	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	32
Høsehus	52	Høner, konsumæg. Økologiske, gulvdrift og gødningskumme	48
Andehus	54	Gæs, ænder	48
I alt			633

5. Produktionen i flytbare hytter til svin på friland skal drives i henhold til Landbrugets byggeblad nr. 95.03-02 om udendørs sohold (bilag 4), og arealer, der anvendes til udegående svin, skal sikres et kontinuert græs-dække.

Affald

6. Husdyrbrugets affald skal håndteres og opbevares sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.
7. Farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.

Spildevand /overfladevand

8. Overfladevand fra arealer, hvor der kan ske spild med forurenende foder eller gødning eller opstå anden forurening, må ikke afledes til dræn, vandløb eller nedsivning. Afledningen af ejendommens overfladevand må ikke udvides, inden kommunen har meddelt særskilt tilladelse hertil.

Lugt

9. Husdyrbruget må ikke give anledning til lugtpåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlig.
10. Hvis tilsynsmyndigheden finder, at ejendommen giver anledning til væsentlig lugtpåvirkning, skal ejendommen foranledige sagkyndig undersøgelse af husdyrproduktionens anlægs- og driftsmæssige kilder til lugtfrembringelse og i fornødent omfang iværksætte afhjælpende foranstaltninger. Senest 2 måneder efter, at tilsynsmyndigheden har fremsat krav om sagkyndig undersøgelse, skal myndigheden tilsendes den sagkyndiges redegørelse med anbefalede lugtreducerende tiltag, samt en tids- og handlingsplan for gennemførelse af afhjælpende foranstaltninger. Hvis undersøgelsen og redegørelsen efter tilsynsmyndighedens vurdering er dækkende for hele husdyrbruget, kan en ny undersøgelse tidligst kræves udført igen efter et år.

Støj og vibrationer

11. Virksomheden skal planlægge flest mulige støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særlig agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden (kl. 22.00 – 07.00).
12. Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, konstante, korrigerede støjni-veau, ved omliggende beboelse og deres udendørs opholdsarealer, må maksimalt udgøre følgende værdier:

Dagtimer			Midlingstid
Mandag-fredag	kl. 07.00 - 18.00	55 dB (A)	8 timer
	kl. 18.00 - 22.00	45 dB (A)	1 time
Lørdag	kl. 07.00 - 14.00	55 dB (A)	7 timer
	kl. 14.00 - 22.00	45 dB (A)	4 timer
Søn - og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB (A)	8 timer
Alle dage*	kl. 22.00 – 07.00	40 dB (A)	½ time

*Støjens spidsværdi må om natten (kl. 22.00 - 07.00) ikke overstige 55 dB (A).

13. Husdyrbruget må ikke medføre påvirkninger i omgivelserne med lavfrekvent støj, infralyd eller vibrationer, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige.

Til - og frakørsel

14. Virksomheden skal planlægge mest mulig transport afviklet i dagperioden.

15. Udstyr, der anvendes til transport og udkørsel af husdyrgødning, skal ved udkørsel til offentlig vej være tæt og renholdt i et omfang, så spild undgås.
16. Tilkørselsveje og arealer omkring bygningerne, siloerne og gyllebeholder m.m. skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
17. Evt. spild skal fjernes efter arbejdets afslutning og/eller samme dag ved arbejdstids ophør.

Støv

18. Husdyrbruget må ikke give anledning til støvpåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlig. I tørre perioder, hvor transport kan give gener ved beboelser, institutioner m.v., skal virksomheden i nødvendigt omfang tilrettelægge arbejdets udførelse med henblik på at begrænse støvpåvirkning fra transport, herunder om nødvendigt ved anvendelse af støvdæmpende foranstaltninger eller ved indstilling af transporterne under ugunstige vindforhold.

Skadedyrsbekæmpelse

19. Husdyrbruget må ikke give anledning til fluegener i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige.

Lys

20. Husdyrbruget må ikke give anledning til lyspåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlig.

Driftsforstyrrelser og uheld

21. Olier og kemikalier skal opbevares således, at væsker ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.
22. Påfyldningspumper og slanger skal holdes i en sådan tilstand, at de ikke giver anledning til spild. Påfyldning af brændstof på traktorer og andre landbrugsmaskiner skal ske på en plads, der er indrettet på en sådan måde, at evt. spild ikke medfører risiko for forurening af jord, grundvand, overfladevand og afløbssystemer. Eventuelt spildt brændstof skal opsamles med det samme. Tankpistol må ikke kunne fastlåses i åben stilling under påfyldning, medmindre pistolen er udstyret med en automatisk stopfunktion, som afbryder pumpning, når tanken er fuld.
23. Ved uheld, som medfører risiko for forurening af miljøet, skal virksomheden straks foretage alarmering af alarmcentralen på telefon-nr. 112.

Tilsyn og kontrol/Egenkontrol

24. Husdyrbruget skal opbevare dokumentation for nedenstående i mindst 5 år:
 - Kort over placering af hytter, foderpladser og folde for hvert år.

25. Hvis tilsynsmyndigheden modtager støjklager over husdyrbrugets drift og produktion, er husdyrbruget på tilsynsmyndighedens anmodning forpligtet til at føre følgende egenkontrol:

For egen regning skal husdyrbruget dokumentere, at de stillede støjkraav er overholdt. Dokumentation kan maksimalt kræves én gang pr. år, hvis støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – eksternt støj" i henhold til gældende lovgivning, og skal udføres af et laboratorium eller en person, som er godkendt til dette af Miljøstyrelsen.

Som udgangspunkt accepteres en ubestemthed på de målte eller beregnede støjbelastninger på maksimalt ± 3 dB(A).

Resultaterne af målinger og beregninger skal være afrapporteret til tilsynsmyndigheden senest 3 måneder efter, at tilsynsmyndigheden har fremsat anmodning herom.

Ophør

26. Ved ophør af bedriften skal stalde mv. tømmes og rengøres. Gødningsrester og spildevand skal bortskaffes efter gældende regler. Alt affald skal bortskaffes i overensstemmelse med ovenstående vilkår for affaldsbortskaffelse.

Tilladelsens udnyttelse og varighed

I henhold til Husdyrbruglovens § 59 a bortfalder en godkendelse eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b, hvis den ikke er udnyttet, inden 6 år efter at godkendelsen eller tilladelsen er meddelt. Hvis en del af godkendelsen eller tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen eller tilladelsen for denne del. En godkendelse eller tilladelse anses iht. § 54 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet. Hvis der ikke foreligger et byggeri, anses en godkendelse eller tilladelse for udnyttet, når det konstateres, at det, der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført.

Herefter gælder, at hvis en del af godkendelsen eller tilladelsen ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen eller tilladelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Tilsynsmyndigheden kan ved revurdering efter Husdyrbruglovens § 41 ændre vilkårene i en godkendelse eller tilladelse ved påbud, jf. lovens § 39. Vilkaere for godkendte eller tilladte forhold kan dog tidligst ændres, når der er forløbet 8 år efter, at de er blevet godkendt eller tilladt.

Offentliggørelse mv.

Endelig afgørelse om miljøtilladelse annonceres den 23. maj 2022 på Billund Kommunes hjemmeside samt den 1. juni 2022 i Billund Ugeavis og Ugeavisen Grindsted.

Afgørelsen sendes til:

LANDBRUG NIELS OLE L MOLS, Fittingvej 44, 6623 Vorbasse.

Med kopi til:

Konsulent Rikke Kyhn, rky@lrs.dk

Øvrige:

Sundhedsstyrelsen, syd@sst.dk

Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, ved Niels Barslund,
nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@aeraadet.dk

Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskeren.dk, herford@bbsyd.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dnbillund-sager@dn.dk

Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) natur@dof.dk

DOF-lokalafdeling, billund@dof.dk

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klageberettigede fremgår af § 84 – 88 i Husdyrbrugloven. Klagen skal være indgivet senest den 20. juni 2022.

Du klager via Klageportalen, der ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Vejledning om, hvordan man skal logge på og anvende Klageportalen, kan findes på naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/, samt på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til kommunen. Når du klager som privatperson, skal du betale et gebyr på kr. 900, mens gebyret er 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen (det vil sige, at du har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen).

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen. Kommunen videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En eventuel klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet. Udnyttelse af afgørelsen inden klagefristens udløb sker på egen risiko

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder, eller - hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at endelig afgørelse foreligger.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt danner baggrund for afgørelsen om tilladelse til husdyrbruget på Fittingvej 44, 6623 Vorbasse.

Hensigten med den miljøtekniske beskrivelse og vurdering er at undersøge, om ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen i forbindelse med den ansøgte etablering, samt om etableringen kan medføre, at husdyrbruget påvirker omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering beskriver og vurderer de miljøpåvirkninger af omgivelserne, som husdyrbruget inklusiv den ansøgte udvidelse giver anledning til. Miljø skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de beskyttelsesniveauer og retningslinjer, der er indeholdt i Husdyrbrugloven, Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og Miljøstyrelsens digitale vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt

På vegne af husdyrbruget har konsulent Rikke Kyhn, Landbrugsrådgivning Syd I/S, indsendt ansøgning om miljøtilladelse til husdyrholdet på Fittingvej 44, idet der ønskes tilladelse til en mindre udvidelse af anlægget og tilladelse til flexgrupper. Der er ansøgt om tilladelse efter Husdyrbruglovens § 16 b, stk. 1, via det it-baserede ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk, hvor den seneste version af ansøgningen er indsendt den 24. marts 2022 (skema 233151 version 2). Ansøgningsmaterialet redegør for de samlede påvirkninger fra det fremtidige husdyrbrug efter gennemførelse af de ansøgte ændringer.

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering er foretaget med baggrund i det sidst indsendte ansøgningsmateriale.

Der er redegjort nærmere for husdyrbrugets indretning og drift i de nedenstående afsnit. Der stilles vilkår om, at husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for tilladelsen. Der stilles derudover vilkår om, at ændringer i ejerforhold skal meddeles til Billund Kommune.

Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget er placeret i landzone (se bilag 1). Den korteste afstand fra husdyrbrugets stalde til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Fittingvej 17) er ca. 600 meter. Den korteste afstand fra husdyrbrugets stalde til nærmeste samlede bebyggelse (Fitting) er ca. 885 m, og nærmeste byzone er Hejnsvig, der ligger ca. 3,5 km væk.

Etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse og ændring heraf, der medfører forøget forurening, er i henhold til lovens § 6 ikke tilladt:

- 1) i et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- 2) i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- 3) i en afstand mindre end 50 m fra de i nr. 1 og 2 nævnte områder eller
- 4) i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

Etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse og ændring heraf, der medfører forøget forurening, er i henhold til lovens § 8 ikke tilladt inden for følgende afstande:

- 1) 25 m til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning.
- 2) 50 m til vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning.
- 3) 15 m til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m².
- 4) 15 m til offentlig vej og privat fællesvej.
- 5) 25 m til levnedsmiddelvirksomhed.
- 6) 15 m til beboelse på samme ejendom.
- 7) 30 m til naboskel.

Ved etablering af gødningsopbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning på husdyrbrug skal der desuden være mindst 100 m til åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m².

Eksisterende byggeri, der ikke ændrer anvendelse, er ikke omfattet af afstandskravene. De eksisterende produktionsarealer ændres ikke, og den nye tilbygning til kvægstalden overholder afstandskravene til følsomme omgivelser.

De flytbare hytter til svin er husdyranlæg, og deres placering skal overholde afstandskravene i Husdyrbruglovens §§ 6 og 8 samt Husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav. I Husdyrgødningsbekendtgørelsen er der krav til afstande for folde med dyr.

Kommunens vurdering

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget skal kunne dokumentere overholdelse af de nævnte afstandskrav, i form af kort over placering af hytter og folde for hvert år. Dokumentation skal opbevares i mindst 5 år.

Det er Billund Kommunes vurdering, at Husdyrbruglovens afstandskrav kan overholdes, og at ejendommens placeringsforhold ikke vil medføre en væsentlig øget risiko for gener eller forurening af omgivelserne.

Stalde og produktioner

Tilladelsen meddeles på baggrund af forureningspåvirkninger, som beregnes ud fra de ansøgte staldarealer og dyregrupper. Hensigten er, at virksomheden efterfølgende kan foretage en række ændringer indenfor de tilladte forureningsmæssige rammer, uden at dette kræver en ny tilladelse.

Der ansøges om tilladelse til Flexgruppe: *Alle dyr* på 537 m² produktionsareal med dybstrøelse, Gæs og ænder på 48 m² produktionsareal med dybstrøelse og Høner, konsumæg på 48 m² produktionsareal gulvdrift og gødningskumme. I alt udvides produktionsarealet med 100 m² i forhold til nudriften.

Derudover omfatter projektet placering af flytbare hytter til svin samt folde med plantedække. Det følger af definitionen af produktionsarealer i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2, nr. 4, at der ikke kan fastlægges produktionsarealer for ikke fast placerede husdyranlæg. Dermed kan der heller ikke regnes ammoniak- og lugtemission fra disse hytter.

En flexgruppe er en kombination af flere specifikke dyretyper og staldsystemer, som kan vælges, hvis man som ansøger ønsker fleksibilitet i sin godkendelse eller tilladelse til at kunne skifte mellem forskellige dyretyper uden at skulle forny sin godkendelse/tilladelse. Når der ansøges om flexgruppe, bliver påvirkninger beregnet efter "worst case", dvs. i beregning af emissioner af ammoniak og lugt vil der blive beregnet med faktorerne fra den af de specifikke dyretyper og staldsystemer, der indgår i gruppen, og som har den højeste emission.

Ansøger oplyser, at alle dyr er udegående i sommerhalvåret. Det er dog ikke angivet i ansøgningen, da der ønskes fleksibilitet på dette punkt.

Husdyrbrugets fremtidige indretning er vist i bilag 2. Nedenfor fremgår stalde og dyrehold, som disse er oplyst i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift i det digitale ansøgningssystem Husdyrgodkendelse.dk.

Staldnavn (se bilag 2)	Bygningsareal, m ²	Dyre- og staldkategori	Produktionsareal, m ²
Ansøgt drift			
Kvægstald	343	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	324
Ny tilbygning	116	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	100
Fårehus	36	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	32
Hestestald	60	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	49
Gedehus	37	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	32
Hønehus	52	Høner, konsumæg. Økologiske, gulvdrift og gødningskumme	48
Andehus	54	Gæs, ænder	48
I alt			633
Nudrift			
Kvægstald	343	Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse	324
Fårehus	36	Får og geder. Dybstrøelse	32
Hestestald	60	Heste. Dybstrøelse	49
Gedehus	37	Får og geder. Dybstrøelse	32
Hønehus	52	Høner, konsumæg. Økologiske, gulvdrift og gødningskumme	48
Andehus	54	Gæs, ænder	48

I alt			533
8 års drift			
Fårehus	36	Får og geder. Dybstrøelse	32
Hestestald	60	Heste. Dybstrøelse	49
Gedehus	37	Får og geder. Dybstrøelse	32
Gl. stald	191	Smågrise, Dybstrøelse, hele arealet	15
		Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	18
		Slagtesvin. Dybstrøelse, hele arealet	26
Hønehus	52	Høner, konsumæg. Økologiske, gulvdrift og gødningskumme	48
Andehus	54	Gæs, ænder	48
I alt			268

Tabel 1: Stalde og produktioner

Produktionsareal er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen defineret til alene at omfatte det areal, hvorpå dyrene kan opholde sig og har mulighed for gødningsafsætning, det vil sige areal, hvor dyrene kan stå, gå, ligge m.v., i fast placerede husdyranlæg, herunder stalde og andre bygninger, indretninger m.v. med fast bund eller lignende.

Servicerum, gangarealer m.v., og stiadskillelser, arealer med nakkebomme, foderautomater, krybber, foderborde m.v., hvor dyrene ikke kan opholde sig og/eller ikke har mulighed for gødningsafsætning, medregnes sædvanligvis ikke.

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at ansøgers opgørelser af produktionsarealerne er udført korrekt.

Indretning og drift af staldanlæg skal ske iht. Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler. Bekendtgørelsens indretnings- og driftskrav har direkte regulerende virkning overfor husdyrbruget, hvorfor kravene ikke skal optages som vilkår i tilladelser.

Det betyder blandt andet, at dybstrøelsesarealer skal være indrettet med afløb til opsamlingsbeholder. Da afløb fra stalde er et indretningskrav i Husdyrgødningsbekendtgørelsens⁵ § 9 stk. 2. har det direkte regulerende virkning overfor husdyrbruget, og der stilles derfor ikke vilkår vedr. afløb.

Der fastsættes vilkår, som tillader de ansøgte stalde og staldsystemer, som disse er vist i ansøgt drift i tabel 1. Der stilles desuden vilkår om, at produktionen i flytbare hytter til svin på friland skal drives i henhold til Landbrugets byggeblad nr. 95.03-02 om udendørs sohold (bilag 4), og arealer, der anvendes til udegående svin, skal sikres et kontinuert græs-dække.

⁵ Bek. nr. 2243 af 29/11/2021. Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning.

Gødningsproduktion og -opbevaring

Der produceres dybstrøelse på bedriften. Der er en møddingsplads på 55 m² med møddingsmur på tre af siderne og randzone på den fjerde. Afløb fra møddingspladsen ledes til ajlebeholder, der er placeret i umiddelbar nærhed af pladsen.

Dybstrøelse opbevares i staldene eller på møddingspladsen, indtil det køres direkte til udspreddning eller lægges i markstak, når dybstrøelsen er tilstrækkeligt kompostlignende til udlægning.

Husdyrbrugets indretning kan ses i bilag 2.

Kommunens vurdering

Der er i IT-ansøgningen beregnet på emission fra gødningslagre.

Indretning og drift af gyllebeholdere reguleres via generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Kommunen finder den generelle regulering tilstrækkelig, og der vurderes ikke at være behov for yderligere regulering via vilkår i denne godkendelse.

BAT-betinget ammoniakemission fra anlægget

Ved godkendelse og tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år skal ammoniakemissionen fra husdyrbruget (stald og lager), i henhold til § 25 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

I Husdyrgodkendelse.dk er der foretaget beregninger af det BAT-betingede maksimale emissionsniveau, som viser at stalde og gødningsoplag på Fittingvej 44 maksimalt må være på 1.380 kg NH₃-N/år. Det er desuden beregnet, at den faktiske emission fra husdyrbruget vil være 1.380 kg NH₃-N/år.

Den BAT-betingede emissionsgrænseværdi for ammoniaktab fra stald og lager for husdyrproduktionen på Fittingvej 44 kan dermed overholdes.

Kommunens vurdering

Det er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet, at ansøgt produktion på Fittingvej 44 overholder vejledende BAT-krav. Der er beregnet ud fra det oplyste produktionsareal med de nævnte dyrekategorier.

Kommunen har i afgørelsen stillet vilkår, der fastholder forudsætningerne for beregningerne.

De øvrige forhold omkring indretning og drift, som har betydning for husdyrbrugets ammoniakemissioner, er vurderet og vilkårsreguleret i ovenstående afsnit "Stalde og produktion" og "Gødningsproduktion og -opbevaring".

Affald

Ansøger oplyser følgende om husdyrbrugets affaldsmængder samt håndteringen af affaldet:

Døde dyr, hvis de forekommer (er sjældent), lægges ved container, der står bag hækken lige ved indkørsel. Døde dyr holdes overdækket og lægges ud aftenen før afhentning, som er den efterfølgende dag. De placeres, så de ikke er synlige for naboer eller for forbipasserende på offentlig vej.

Afhentning sker efter behov og med dags varsel. Døde dyr afhentes af DAKA.

Antal døde dyr er ca. 2 styk årligt.

Det tilstræbes at opbevare og bortskaffe affald, så det sikrer mindst mulig belastning af miljøet.

Der er på ejendommen en container til brændbart erhvervsaffald.

Opbevaringen sker således, at der ikke kan ske forurening af det omgivende miljø herunder jord, overfladevand og grundvand. Affaldet bortskaffes efter gældende bestemmelser, herunder enten til genanvendelse/genbrug, forbrænding med nyttiggørelse af energien eller deponering.

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at den beskrevne affaldshåndtering er tilstrækkelig. Der stilles et generelt vilkår vedrørende opbevaring af farligt affald, og om at husdyrbrugets affald skal håndteres og opbevares sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.

Håndtering af døde dyr er reguleret direkte ved en særskilt bekendtgørelse.

Spildevand / overfladevand

Om håndtering af spildevand og overfladevand oplyser ansøger:

Der afledes ikke sanitært spildevand fra driftsbygninger.

Tagvand ledes ud på jord.

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening.

Projektets påvirkninger af omgivelserne – lugt, støj, mm.

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor mange dyr, der er på ejendommen, og hvilken art, der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind.

Husdyrproduktion kan herudover medføre støj, samt gener med fluer og andre skadedyr.

Kommunen skal i henhold til § 34 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen ved godkendelse eller tilladelse vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- landskabelige værdier,
- jord, grundvand og overfladevand og

- lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Derudover skal kommunen vurdere påvirkningerne på natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning. Disse forhold behandles nedenfor i afsnittet om projektets påvirkninger af omgivelserne for så vidt angår de naturmæssige forhold.

Lugt

Lugt stammer primært fra stalde. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med opbevaring af ensilage og gødning samt udbringning af husdyrgødning.

I henhold til § 31 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal følgende geneniveauer for lugt overholdes ved etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug:

Kategori	Beskrivelse	Geneniveau*
A: Byzone	I et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	5 OU _E /m ³ og 1 LE/m ³
B: Samlet bebyggelse	I et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign. Ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften, hvor der inden for en afstand af 200 m ligger flere end 6 beboelsesbygninger på hver sin ejendom uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften (samlet bebyggelse)	7 OU _E /m ³ og 3 LE/M ³
C. Enkeltbolig uden landbrugspligt	Ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften.	15 OU _E /m ³ og 10 LE/m ³

Tabel 2. Lugtgrænser jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31

*De anførte geneniveauer udtrykker, at der accepteres en større lugtpåvirkning ved enkeltboliger i det åbne land, end i byzone og samlet bebyggelse.

I lovgivningen er der ikke opstillet geneniveauer for lugt overfor landbrugsejendomme, idet landbrugsejendomme som en integreret del af aktiviteterne i det åbne land ikke betragtes som lugtfølsomme.

Lugtgener fra staldanlæg vurderes på grundlag af beregninger i ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk, hhv. ny beregningsmodel for lugt og "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde", udgivet af Foreningen af Miljømedarbejdere i Kommunerne, maj 2002. Vurderingen tager udgangspunkt i den længste geneafstand beregnet efter de to modeller.

Geneafstanden for lugt beskriver den afstand fra stalden, hvor der kan forekomme så meget staldlugt, at det karakteriseres som "væsentlige lugtgener". Geneaf-

standen fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed overfor lugt, jf. ovenstående tabel 2.

Resultatet af lugtberegningerne for Fittingvej 44 ved de følsomme områdetyper fremgår af nedenstående tabel 3.

Områdetype	Beregnet geneafstand	Vægtet gennemsnitsafstand*
A: Byzone, Vorbasse	286 m	3.500 m
B: Samlet bebyggelse, Fittingvej 40	201 m	925 m
C: Enkeltbolig uden landbrugspligt, Fittingvej 17	113 m	666 m

Tabel 3. Resultater af lugtberegninger

*Afstand fra lugtcentrum af staldbygningerne.

Kommunens vurdering

Beregningerne viser, at geneafstanden til alle tre områdetyper er overholdt. Som grundlag for beregningerne er det anført, at der ikke er andre husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltboliger uden landbrugspligt eller indenfor en afstand af 300 meter fra samlet bebyggelse og byzone. På den baggrund er der ikke indregnet tillæg til geneafstandene. Kumulation med lugt fra andre husdyrbrug kan maksimalt medføre et tillæg til geneafstanden på 20 %.

I beregningerne for Fittingvej 44 er det dog uden betydning, om der indregnes tillæg, idet den vægtede gennemsnitsafstand under alle omstændigheder udgør mere end 120 % af geneafstanden.

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad så man normalt ikke vil karakterisere det som generende. I betragtning af afstandene til omliggende ejendomme vurderes det, at anlæggene kan drives, uden at det vil give anledning til væsentlig lugtpåvirkning i omgivelserne. Foruden beregningerne er vurderingen også baseret på, at der er tale om en lille produktion.

Ud over geneafstanden, anvendes i lovgivningens regi begrebet lugtkonsekvensområde, som breder sig ud over et større område omkring husdyrbruget end geneafstanden. Lugtkonsekvensområdet er et beregningsmæssigt område omkring centrum for husdyrbrugets produktionsanlæg, om hvilken Natur- og Miljøklagenævnet i flere afgørelser anfører, at det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt i det væsentlige kan observeres. Natur- og Miljøklagenævnet har på den baggrund vurderet, at beboelse indenfor lugtkonsekvensområdet skal betragtes som omfattede af lovens høringsregler, selvom sådan beboelse eventuelt ligger udenfor geneafstanden. Lugtkonsekvensområdet er for det ansøgte husdyrbrug beregnet til 344 meter.

Der fastsættes vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til lugtpåvirkninger, som miljømyndigheden finder, er væsentlige. Samtidig stilles der vilkår om, at kommunen kan kræve en redegørelse, hvis det skønnes, at husdyrbruget giver anledning til væsentlige lugtgener.

Støj, støv, rystelser og transport

Ansøger oplyser flg. vedr. støj, støv og rystelser:

Der vil kunne forekomme støj fra dyrene og maskiner, der anvendes i driften. Dette er både ved udtagning af gødning fra stalden, samt dagligt når der strøes, fodres eller flyttes dyr.

Der anvendes dog ikke stort maskineri, og aktiviteterne foregår i dagtimerne og hovedsageligt i vintermånederne, når dyrene er på stald.

Ud over ovennævnte vil det være begrænset, hvor meget støj, der kommer fra produktionen, og hovedparten vil være i forbindelse med fodring, strøning og flytning af dyr.

Vibrationer og lavfrekvent støj vurderes at være af et omfang, der ikke vil kunne genere naboer.

Umiddelbart forventes det, at miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes. Det vurderes derfor, at støjniveauet dagligt er minimalt og ikke vil være til gene for naboer.

Ansøger vurderer på den baggrund, at der ikke er behov for at foretage støjreducerende tiltag.

Der kan forekomme støvgener ved fodring, strøning samt ved transport af foder, dyr og gødning til og fra ejendommen på grusveje.

Foderhåndtering forventes ikke at være forbundet med væsentlige støvgener, da det er minimalt og sker inde i bygningerne.

Der vil dog kunne forekomme støvgener i tørre perioder ved kørsel på grusvej. Kørsel på vejen er især koncentreret i de perioder, hvor der bliver transporteret dyr samt stråfoder og strøelse bliver kørt ind, og når der udtages husdyrgødning.

Ansøger oplyser flg. vedr. transporter:

Transporter ind til ejendommen sker ad indkørsler fra offentlig vej.

Der går 1 ind til stuehus og 1 ind til driftsbygninger, og denne benyttes hovedsageligt driftsmæssigt.

Der vil i fremtidig drift komme flere transporter, dels grundet dyr der opholder sig i anlægget. Der vil dels være en del transport med gødning, dyr, foder og strøelse.

Tunge transporter foregår hovedsageligt i dagtimerne, om end sæsonbetonet markarbejde kan forekomme i nattetimer.

Affaldscontainer til driften afhentes 1 gang årligt.

Hø/wrap og halm anslås til at blive til ca. 15-20 transporter.

Estimeret er det ca. 50 transporter i forbindelse med husdyrholdet

Det vurderes, at der ikke vil være væsentlige gener fra transporter til og fra ejendommen.

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget kan drives, uden at dette medfører støjgener. Der stilles vilkår om de maksimalt tilladte støjgrænser.

Det er desuden kommunens vurdering, at støv og rystelser fra husdyrbruget ikke vil give væsentlige gener for omgivelserne.

Det er kommunens vurdering, at transport til og fra ejendommens anlæg kan gennemføres, uden at det vil medføre væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Der stilles vilkår om, at virksomheden skal planlægge mest mulig transport afviklet i dagperioden.

Udstyr, der anvendes til transport og udkørsel af husdyrgødning, skal ved udkørsel til offentlig vej være tæt og renholdt i et omfang, så spild undgås.

Tilkørselsveje og arealer omkring bygningerne m.m. skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.

Fluer og skadedyr

Ansøger oplyser flg. vedr. fluer og skadedyr:

Der foretages som minimum skadedyrsforebyggelse og bekæmpelse efter statens og kommunens retningslinjer.

God gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester sikrer, at der kun er minimalt med fluer.

Ansøger gør brug af den kommunale ordning i forbindelse med rottebekæmpelse, så de tilkaldes ved behov.

Dertil tilstræbes at der på bedriften holdes rent og ryddeligt, så tilhold af skadedyr (rotter osv.) minimeres.

Kommunens vurdering

Det vurderes, at den beskrevne praksis til bekæmpelse af fluer og rotter er tilstrækkelig til at sikre, at der ikke opstår gener for omgivelserne.

Lys

Ansøger oplyser flg. vedr. lys:

Der tændes lys i stalde ved behov, dvs. ved tilsyn med dyrene og strøning og fodring.

Der er ikke opsat generende lyskilder på facader.

Det vurderes, at der ikke vil være væsentlige lysgener fra det ansøgte.

Det vurderes, at støv, støj, lugt, lys eller andet ikke vil være til gene for naboer eller omkringboende.

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at ejendommen kan drives, uden at dette medfører væsentlig lyspåvirkning af omgivelserne. Kommunen finder dog, at der bør sikres mulighed for myndighedsmæssigt indgreb heroverfor, hvorfor der fastsættes vilkår om, at virksomheden ikke må give anledning til lyspåvirkning, som tilsynsmyndigheden finder væsentlig.

Landskab og kulturmiljø

Husdyrbrugets bygninger er vist i bilag 2.

Kommunens vurdering

Fittingvej 44 ligger i et landbrugslandskab med spredtliggende gårde. Ejendommen ligger i et område, der i kommuneplanen er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde, hvor - i henhold til kommuneplanens retningslinjer - landbrugsudviklingsmuligheder og investeringsinteresser skal vægtes højt.

Udover ovennævnte, ligger ejendommen uden for udpegede områder, som i kommuneplanen er omfattet af retningslinjer af hensyn til naturmæssige, geologiske eller kulturhistoriske værdier.

Den nye tilbygning er, i overensstemmelse med kravet i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 23, placeret i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.

Ejendommen ligger ikke i områder, som i henhold til kortlægningen i Danmarks Miljøportal og Kommuneplan 2021 - 2033, er omfattet af fredninger eller bygge- og beskyttelseslinjer, bortset fra skovbyggelinje. Driftsbygninger, der er nødvendige for jordbrugs- og fiskerierhvervene, er undtaget fra bestemmelserne om, at der ikke må bebygges indenfor skovbyggelinjer. Det er kommunens vurdering, at de ansøgte bygninger og anlæg er erhvervsmæssigt nødvendige for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Det er kommunens vurdering, at den ansøgte bygningsmæssige udvidelse samt opsætning af flytbare hytter er i overensstemmelse med den eksisterende kultur- og landskabsmæssige anvendelse i området, og at den ansøgte udvidelse ikke vil være i strid med den udpegede beskyttelse eller ændre oplevelsen af landskabet væsentligt.

Egenkontrol, driftsforstyrrelser og uheld

Ansøger skriver flg.:

I årsregnskabet registreres forbruget af energi, vand og indkøbte foder- og øvrige hjælpemidler til produktionen.

Der føres logbog over placering af markstakke, og der udarbejdes gødningsregnskab på bedriften, hvor forbruget af husdyrgødning og anden organisk gødning afpasses markdriften.

Redegørelse for mulige uheld:

På ejendommen kan der være risici inden for primært følgende områder:

Brand

Strømsvigt

Lækage på vandrør.

Minimering af risiko for uheld

Anlæg og tekniske installationer tilses, de rengøres, vedligeholdes og udskiftes ved behov

Alle el-installationer efterses løbende. Ved brand kontaktes brandmyndighederne

Ved strømsvigt kontaktes udbyder.

Kommunens vurdering

De beskrevne egenkontroltiltag er omfattet af gældende lovgivning, og der stilles derfor ikke vilkår dertil.

Husdyrbrugets anlæg ligger uden for områder, der er udpeget som områder med særlige drikkevandsinteresser eller som indvindingsområder og indvindingsoplunde.

For at sikre mod forurening fra oplag af kemikalier, samt oplag af olie (oplag ud over oplag reguleret af Olie-tankbekendtgørelsen⁶), stilles der vilkår om, at olier og kemikalier skal opbevares således, at væsker ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

Der stilles desuden vilkår om, at tankning skal ske på et fast underlag og således, at spild ikke kan ledes til grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, og at tankpistol ikke må kunne fastlåses i åben stilling, medmindre pistolen er udstyret med en automatisk stopfunktion, som afbryder pumpning, når tanken er fuld.

Der stilles vilkår om, at virksomheden skal alarmere alarmcentralen ved uheld, som medfører risiko for forurening af miljøet. I forhold til at forebygge forurening fra gyllehåndtering har kommunen vurderet, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler generelt er tilstrækkelige til at sikre mod forurening fra gyllehåndtering. Der stilles derfor alene vilkår om opsyn ved pumpning af gylle.

Projektets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold

Kommunen skal i henhold til § 34 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen ved godkendelse eller tilladelse vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning.

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniak, som skal anvendes ved vurdering af, om der er væsentlige miljøpåvirkninger af kategori 1-, 2-, og 3-natur:

- Kategori 1-natur: De ammoniakfølsomme naturtyper, jf. § 7 i Husdyrbrugloven, der fremgår af bilag 3, pkt. D i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, uanset størrelse, hvis de er beliggende inden for et Natura 2000-område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt samt heder og overdrev i øvrigt, som er beliggende inden for et Natura 2000-område og omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse.
- Kategori 2-natur: De ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Natura 2000-områder, jf. § 7 i Husdyrbrugloven, i form af
 - a) højmoser,
 - b) lobeliesøer,

⁶ BEK nr. 1257 af 27/11/2019. Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines

- c) heder, der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse, og
 - d) overdrev, der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse.
- Kategori 3-natur: De ammoniakfølsomme naturtyper, der ikke er omfattet af kategori 1-natur eller kategori 2-natur, og som er beliggende uden for Natura 2000-områder, i form af
 - a) heder, der er omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse,
 - b) moser, der er omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse,
 - c) overdrev, der er omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse, og
 - d) ammoniakfølsomme skove.

I bekendtgørelsen er der for ovennævnte naturtyper fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniakdepositioner fra husdyrbrug. Af bekendtgørelsen fremgår, at kommunen i særlige tilfælde kan stille vilkår, som rækker udover beskyttelsesniveauet fastsat i bekendtgørelsen.

I henhold til § 7 og § 10 i Habitatbekendtgørelsen⁷ skal kommunens vurdering omfatte en konkret vurdering af påvirkningen af udpegede områder og arter.

Anlæggets nærhed til Kategori 1- og 2-natur

I henhold til § 7 i Husdyrbrugloven kan etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug ikke tillades indenfor eller i en afstand på mindre end 10 m til Kategori 1- og 2-natur.

Billund Kommune kan på baggrund af nationale datasæt i kortlægningen i Husdyrgodkendelse.dk konstatere, at de ansøgte udvidelser og ændringer overholder de krævede afstande.

Ammoniakdeposition fra anlægget på naturområdet

I ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk er der foretaget beregninger af anlæggets ammoniakemissioner, som viser, at projektet har en meremission på 936,3 kg N/år i forhold til nudrift, og 1.047,4 kg N/år i forhold til 8 års-driften. Den samlede emission efter etablering af produktionen bliver på 1.379,7 kg N/år.

I ansøgningssystemet er der foretaget beregninger af anlæggets ammoniakdeposition i en række naturtyper i et område omkring anlægget. Indhold og resultater af beregningerne er vist i tabel 5 nedenfor, hvor også oplysninger om naturtyperne er opført.

Naturpunkt, jf. bilag 3	Naturkategori	Naturtype	Afstand fra anlægget (m)	Merbelastning (Kg N/år)	Merbelastning 8 år (Kg N/år)	Totaldeposition (Kg N/år)	Rughed
-	1	Habitatnatur	3.100	0	0	0	Bn

⁷ BEK nr. 2091 af 12/11/2021. Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

-	2	Hede N	2.300	0	0	0	Bn
-	2	Overdrev Ø	3.500	0	0	0	Bn
-	2	Hede SV	3.200	0	0	0	Bn
1	3	Mose NV	640	0,1	0,1	0,1	Mk
2	3	Mose N	585	0,1	0,1	0,2	Mk
3	3	Mose NØ	565	0,2	0,2	0,2	Mk
4	3	Mose S	875	0	0	0	Mk
5	3	Tilgroet lyså- bent areal	350	0,1	0,1	0,2	S
6	-	§ 3 Eng S	725	0	0	0	Bn
7	-	§ 3 Eng V	570	0,1	0,1	0,1	Bn
8	-	§ 3 Eng NV	440	0,1	0,1	0,2	Bn

Tabel 5. Ammoniakdepositionen i omliggende natur. Bn: Blandet natur med lav bevoksning, S: Skov, MK: Blandet natur med middel bevoksning.

Ruheden i oplandet mellem anlægget og naturpunkterne er fastlagt til "landbrug". Billund kommune vurderer, at de valgte ruheder er passende for de faktiske forhold.

Ammoniakpåvirkning af Kategori 1- og 2-natur

Kategori 1-natur er ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, jf. udpegningen i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, punkt D. Afstanden fra Fittingvej 44 til nærmeste Kategori 1-punkt i internationalt naturbeskyttelsesområde, EF-habitatområde nr. 71 og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 46, *Randbøl Hede og klitter i Frederikshåb Plantage*, er ca. 3 km mod nord. Der er vurderet på ammoniakdeposition i næste afsnit.

Nærmeste Kategori 2-natur er et overdrev, der ligger ca. 2,3 km fra nærmeste staldanlæg på Fittingvej 44. Totaldepositionen af ammoniak fra husdyrbruget må i henhold til § 27 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen ikke overstige 1,0 kg N/år i Kategori 2-natur, hvilket overholdes, jf. beregningsresultaterne i ovenstående tabel 5.

På baggrund af en gennemgang af det ansøgte projekt og en sammenstilling med naturområder i nationale datasæt i kortlægningen i Husdyrgodkendelse.dk kan kommunen konstatere, at bekendtgørelsens generelle beskyttelsesniveauer ikke medfører, at der skal stilles særlige krav til ammoniakfordampningen.

I ovenstående afsnit "Stalde og produktioner" og "Gødningsproduktion og -opbevaring" har kommunen fastsat vilkår, som sikrer, at de i beregningerne forudsatte anlægsindretninger og driftsformer bringes i anvendelse på husdyrbruget.

Natur omfattet af Habitatbekendtgørelsens regler, herunder Kategori 1-natur

Afstanden fra Fittingvej 44 til nærmeste Kategori 1-punkt i internationalt naturbeskyttelsesområde, EF-habitatområde nr. 71 og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 46, *Randbøl Hede og klitter i Frederikshåb Plantage*, er ca. 3 km mod nord.

Randbøl Hede og klitter i Frederikshåb Plantage er udpeget for at beskytte og bevare 11 habitatnaturtyper og en fugleart, Tinksmed. Habitattyperne omfatter

primært indlandsklitter, dværgbuskesamfund, overdrev, kærsmfund samt en næringsfattig sø. I den nordlige del af Randbøl Hede ligger Frederikshåb Plantage. Især næringsstofbelastningen fra luften udgør en trussel mod alle de registrerede naturtyper i beskyttelsesområdet. Ligeledes er tilgroning med bjergfyr og hvidgran en trussel.

Der er foretaget depositionsregninger til Natura 2000, som viser en ikke målbar deposition på arealet. Det ansøgte projekt vurderes ikke at få negativ indvirkning på Natura 2000 området.

Det er på ovenstående baggrund Billund Kommunes vurdering, at tilladelse til det aktuelt ansøgte projekt på Fittingvej 44, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning med ammoniak af disse, hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter.

Påvirkning af Kategori 3-natur

Der er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet merbelastning og totalbelastning til repræsentative punkter omfattet af kategori 3-natur og resultaterne er vist tabel 5, mens arealernes placering fremgår af bilag 3.

Moser, heder og overdrev hører til Kategori 3-natur, for hvilke der i bekendtgørelsens bilag 3 er fastsat et beskyttelsesniveau på maks. 1,0 kg N/ha/år⁸ i merdeposition. Naturpunkterne 1 - 5 repræsenterer hver deres § 3 registrerede naturareal. Da merdepositionen på disse Kategori 3-arealer ikke overstiger 1 kg N/ha/år, er det kommunens vurdering, at der ikke vil kunne påvises en biologisk effekt på arealerne.

Der ligger nogle § 3 registrerede engarealer inden for 1.000 m af ejendommen. Enge er ikke omfattet af beskyttelsesniveauerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Merdepositionen på disse engarealer er beregnet til under 1 kg N/ha/år. Det er derfor kommunens vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af engene.

Der ligger en del § 3 registrerede søer indenfor 1.000 m af ejendommen. Søer er ikke omfattet af beskyttelsesniveauerne i bilag 3. Hovedparten af næringsstofftilførslen til søer og vandhuller stammer fra afstrømning fra tilstødende arealer. Billund Kommune har ingen gældende retningslinjer for ammoniakdeposition til søer, men forholder sig til, hvorvidt der er tale om søer, der burde behandles jf. reglerne i § 7 i Husdyrbrugloven. Husdyrbruglovens § 7 omhandler ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger samt brunvandede søer og vandhuller.

Kommunen vurderer, at søerne ikke tilhører disse kategorier. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af søerne ved deposition af luftbåren ammoniak.

⁸ Jf. bilag 3 til bekendtgørelsen gælder at kommunen for kategori 3-natur har mulighed for at tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha/år.

Kommunens samlede vurdering

Bekendtgørelsens beskyttelsesniveau for ammoniakpåvirkningen er fastsat ud fra bedste videnskabelige viden, som sikrer, at der med overholdelse af dette beskyttelsesniveau ikke vil kunne påvises en biologisk ændring af naturområderne. Da udvidelsen overholder beskyttelsesniveauet for ammoniakdeposition på ammoniakfølsom natur beliggende nærmest ejendommen, er det kommunens vurdering, at beskyttelsesniveauerne ligeledes er overholdt for øvrig natur i nærområdet.

Samlet set er det Billund Kommunes vurdering efter gennemgang af de repræsentative § 3 områder inden for 1.000 meter fra ejendommen, at der kan meddeles miljøtilladelse til det ansøgte projekt, uden at det i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3 registreret natur med ammoniak.

På ovenstående baggrund, er det kommunens vurdering, at anlæggets ammoniakemission, herunder i forbindelse med andre planer og projekter, ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af de nævnte naturforhold. Kommunen finder således ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en skærpelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til ammoniakfordampningen.

Påvirkning af beskyttede arter (Bilag IV fredede, rødlistede og gullistede)

Arter der fremgår af Habitatdirektivets bilag IV, har i henhold til Habitatdirektivets artikel 12⁹ krav på streng beskyttelse, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller udenfor.

Bilag IV arter, der kan have levested ved husdyrbruget på Fittingvej 44, kunne være spidssnudet frø, løgfrø, stor vandsalamander, markfirben, vand-, syd- og langøret flagermus, samt birkemus. Derudover vil odderen sandsynligvis findes i tilknytning til flere af vandløbene i området. Flere af disse arter er ligeledes omfattet af artsfredninger eller optaget på rødlisten.

I Billund Kommune er spidssnudet frø almindeligt udbredt. Dertil kommer nogle områder med særlige paddeinteresser udpeget i forbindelse med Ribe Amts Naturkvalitetsplan. I en række vandhuller i disse områder er paddefaunaen særlig rig, og her findes spidssnudet frø, løgfrø og stor vandsalamander. Alle tre arter er på Habitatdirektivets bilag IV, og løgfrøen er desuden rødlistet.

Stor vandsalamander (Triturus cristatus)

Yngler og lever forår og sommer i næringsfattige vandhuller uden fisk og ænder. De voksne individer lever en stor del af året på land, i skove og haver. Arten kan være ret almindelig i vandhuller midt ude på dyrkede marker. Trusler mod stor vandsalamander og årsag til artens tilbagegang er, at vandhullerne forurenes gennem for mange næringsstoffer og derfor gror til, og at der udsættes fisk og ænder i vandhuller.

⁹ Habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer)

Udyrkede bræmmer omkring vandhuller kan være med til at sikre, at vandet ikke bliver næringsbelastet, men samtidig er det vigtigt, at beplantning omkring vandhullerne holdes nede, så lys og varme kan nå vandet.

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*)

Findes overalt i Danmark, men er gået tilbage i antal. Den yngler i mange forskellige slags vandhuller og lever uden for yngletiden på fugtige steder tæt på vandhullerne. Udover at arten er opført på bilag IV, er arten fredet og med på gulliste 1997.

Spidssnudet frø er gået tilbage på grund af mangel på passende leve- og ynglesteder, da mange vandhuller er blevet fyldt op, groet til eller forurenede, og moser og enge er blevet afvandet. Vandhuller mister også status som egnede levesteder, når der udsættes fisk eller ænder.

Etablering af nye vandhuller samt vedligeholdelse af eksisterende ved at hindre tilgroning vil medvirke til at bevare og øge bestanden af spidssnudet frø.

Løgfrø (*Pelobates fuscus*)

Løgfrøen karakteriseres som sårbar, og den samlede bestand i Danmark er gået voldsomt tilbage. Der findes endnu væsentlige bestande i dele af Billund Kommune samt et par andre steder i det tidligere Ribe Amts område. Billund Kommune har derfor en særlig forpligtelse til at sikre løgfrøens levesteder.

Løgfrøen yngler i vandhuller, men findes mest på dyrkede marker hvor den graver sig ned i dagtimerne og kommer frem for at jage om natten. Udover mangel på passende yngleområder er en af truslerne mod løgfrøen, at store landbrugsmaskiner dræber frøerne, når der høstes, pløjes og harves på de marker, hvor dyrene opholder sig. Løgfrøen klarer sig bedst i landskaber, hvor landbruget ikke er så intensivt, eller hvor områderne ikke dyrkes.

Løgfrøen er fredet og findes på Habitatdirektivets bilag IV. Arter der fremgår af direktivets bilag IV, har i henhold til Habitatdirektivets artikel 12 krav på streng beskyttelse, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller udenfor.

Odder (*Lutra lutra*)

Odderen forekommer ved vandløb og søer i store dele af Jylland og er bl.a. registreret i Omme Å. Det er derfor nærliggende at tro, at odderen vil være gæst i de vandløb, der ligger nær ejendommen. De største trusler mod odderen er fysisk ødelæggelse og forstyrrelse af yngle- og rasteområder.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Birkemus hører til blandt Danmarks mest sjældne pattedyrarter. Arten er fundet i det vestlige Limfjordsområde og i et bælte tværs over Sydjylland fra Esbjerg til Ribe i vest til Vejle og Kolding i øst. Birkemus lever i områder, hvor fugtige arealer såsom enge, vandløbs- og vældområder står i tæt forbindelse med tørre biotoper i form af heder, afgræssede, stejle skrænter, ekstensivt dyrkede marker eller skov. Følgende vurderes at kunne have be-

tydelig skadelig indvirkning på arten: Dræning, opfyldning af vandhuller og væld m.v., samt ødelæggelse af diger, skrænter, overdrevsbakker m.v.

Kommunens vurdering

Der ligger flere § 3 registrerede søer og naturarealer indenfor 1.000 meter af anlægget. I afsnittet ovenfor er der vurderet på ammoniakpåvirkningen i søerne. Nærmeste registrering af Bilag IV padder ligger cirka 1.150 m nordvest for ejendommen, hvor der er registreret spidssnudet frø.

Det ansøgte byggeri har ingen direkte fysisk indflydelse på § 3 søerne i området. En tilladelse til projektet vil heller ikke medføre fysisk påvirkning af nærliggende vandløb, ligesom driften af ejendommen ikke vurderes at medføre øget forstyrrelse af vandløb.

Der er registreret birkemus i Billund Kommune. Det ansøgte projekt medfører ikke direkte fysiske ændringer af mulige levesteder for birkemusen. Det er derfor Billund Kommunes vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil have nogen væsentlig påvirkning på arten.

Det er Billund Kommunes vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil have en væsentlig påvirkning på de omtalte Bilag IV arter eller deres levesteder.

Ud over Bilag IV arterne nævnt i afsnittet har Billund Kommune ikke kendskab til øvrige beskyttede arter, der kunne tænkes at blive påvirket af en tilladelse til det ansøgte projekt.

Ophør

Ansøger skriver flg. vedr. ophør:

Ved ophør af husdyrproduktionen vil produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt.

Stoffer, der kan forurene jord, undergrund og overfladevand, samt affald, vil blive bortskaffet efter gældende regler. Gødning afsættes på arealer/biogasanlæg i forhold til regler for udnyttelse.

Der stilles vilkår, som skal sikre, at der ved ophør af driften træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, og at gødning, spildevand og affald skal bortskaffes efter gældende regler og vilkår.

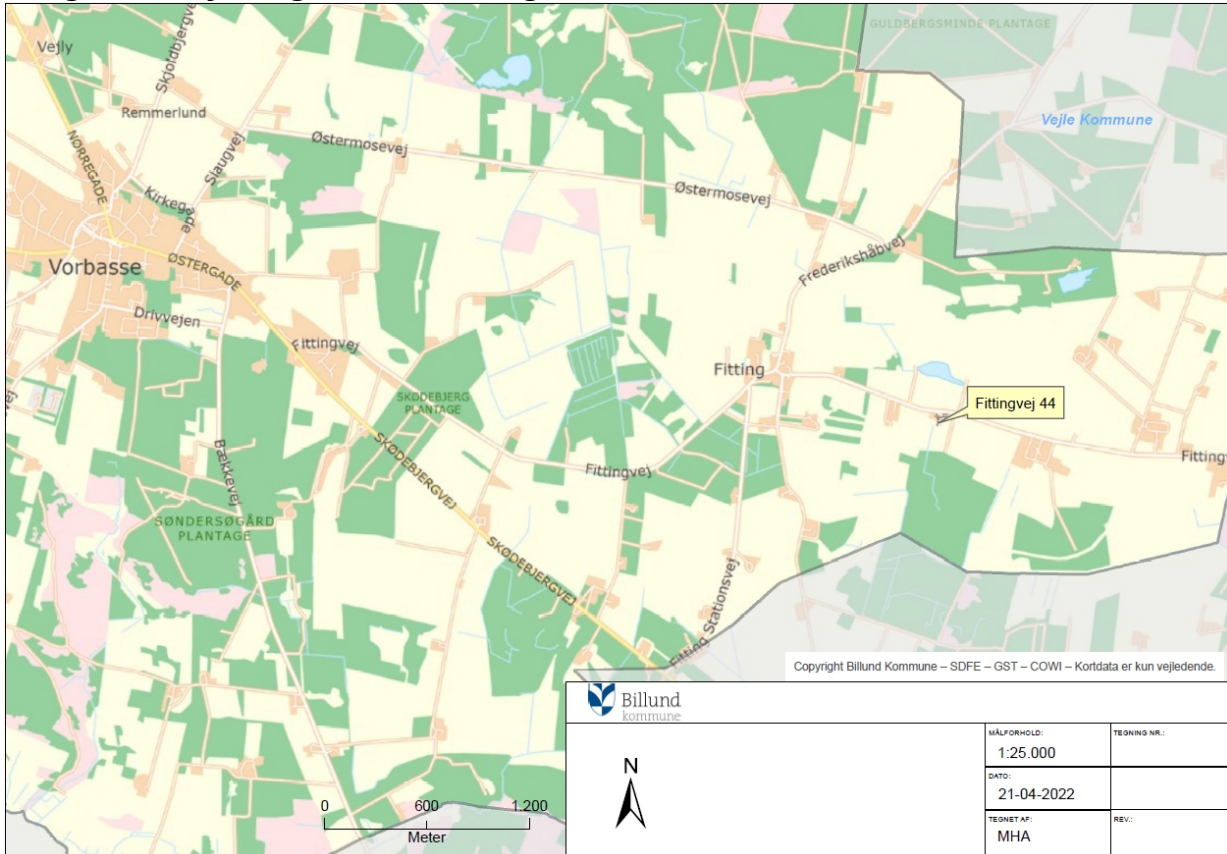
Samlet vurdering

Billund Kommune vurderer, at der kan meddeles tilladelse til etablering og drift af husdyrbruget med de ansøgte udvidelser og ændringer, idet husdyrbruget under overholdelse af de fastsatte vilkår, ikke indebærer væsentlig indvirkning på miljøet.

Bilag

- Bilag 1. Husdyrbrugets lokalisering
- Bilag 2. Situationsplan
- Bilag 3. Registreret natur omkring ejendommen
- Bilag 4. Byggeblad 95.03-02, revurderet december 2014

Bilag 1. Husdyrbrugets lokalisering

Bilag 2. Situationsplan

Bilag 3. Registreret natur omkring ejendommen

Bilag 4. Byggeblad

Landbrugets Byggeblade

Bygninger • Teknik • Miljø

Love og vedtægter

Love og vedtægter vedr. miljø

Vejledning vedrørende indretning og drift af udendørs sohold

Arkiv nr. 95.03-02

Udgivet Januar 1993

Revideret Dec. 2014

Side 1 af 6

Indretning og drift af udendørs sohold

Formål

Formålet med byggebladet er at sikre, at udendørs sohold kan praktiseres med en acceptabel miljøpåvirkning.

Udendørs sohold adskiller sig fra traditionelt indendørs sohold ved, at dyrene fodres på marken, og gødning og urin afsættes på arealet over hele året. Dermed fraviges de generelle krav om opsamling af gødning og urin i Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. Dette byggeblad beskriver reglerne for dyretæthed, placering af hytter, sølehuller og foderpladser samt sædskifte og dyrkningspraksis i markdriften. Byggebladet beskriver også en række anbefalinger til brug for opfyldelse af krav i Byggebladet.

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N. Tlf.: 8740 5000 – www.vfl.dk

Godkendelse	<p>Byggebladet er godkendt af Miljøstyrelsen, jævnfør Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., nr. 853 af 30. juni 2014, § 39.</p> <p>Giver et udendørs sohold anledning til ikke uvæsentlige gener og forurening, kan kommunalbestyrelsen meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger inden en bestemt frist, jævnfør § 42 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1486 af 4. december 2009 eller bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse, nr. 879 af 26. juni 2010.</p>
Lokalisering og landzonetilladelser	<p>Ved placering af hytter, foderpladser og foderautomater i et udendørs sohold, skal afstandskrav, jævnfør Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv., § 4, 6 og 7, overholdes.</p> <p>Såfremt en del af foldene ligger inden for afstandskravene, skal der søges om dispensation hos kommunalbestyrelsen.</p> <p>Eventuelle lugt- og støjgener i forbindelse med udendørs sohold er primært knyttet til foderpladser og foderautomater. Derfor anbefales det, at foderpladser og foderautomater arrangeres således, at de er placeret med størst mulig afstand til nabobeboelser, byzoner mv.</p> <p>Foldene skal dog under alle omstændigheder overholde de særlige krav, som er fastsat i § 7 stk. 3 vedrørende folde til svin, hvor der er mere end 15 DE på husdyrbruget, og som har folde til svin fra 35 kilo, og hvor der i folden er plads til mere end 15 svin. Disse skal placeres mere end 50 meter fra skellet til en ejendom, hvor der er nabobeboelse. Hvis nabobeboelsen ligger mere end 50 meter fra skel, skal der mindst være en afstand på 100 meter mellem nabobeboelsen og folden.</p> <p>For husdyrbrug på 15 dyreenheder eller derunder gælder planlovens landzonebestemmelser vedr. bl.a. beliggenhed og udformning af ny bebyggelse. Opføres bygninger uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesareal kræves en landzonetilladelse.</p> <p>Planlovens regler for landzonetilladelse for husdyrbrug, der overstiger 15 dyreenheder, er skrevet ind i husdyrgodkendelseslovens regler for tilladelse og godkendelse af husdyrbrug.</p>
Husdyrtilladelse/-godkendelse eller anmeldelse	<p>Etablering, udvidelse eller ændring af udendørs sohold kræver tilladelse eller godkendelse i medfør af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, hvis husdyrbrugets samlede husdyrhold således vil overstige 15 dyreenheder. I tilladelsen eller godkendelsen kan myndigheden stille krav om, at hytterne opstilles inden for givne arealer på ejendommen, hvor de skæmmer landskabet mindst muligt. Ændring af ikke autoriseret økologisk produktion af søer, smågrise eller slagtesvin til økologisk produktion af søer, smågrise eller slagtesvin inklusiv de nødvendige ændringer af staldanlæg kan dog finde sted efter anmeldelse til kommunalbestyrelsen i medfør af bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, såfremt kravene heri kan overholdes.</p>
Harmoniareal	<p>Arealet til udendørs sohold skal være en del af ejendommens harmoniareal, og såvel arealer anvendt til udendørs sohold som dyreenhederne medregnes ved opgørelsen af antallet af dyreenheder pr. ha for bedriften som helhed.</p> <p>Betingelsen for at indregne arealer, som anvendes til udendørs sohold er, at græsset på de pågældende arealer indgår i fastsættelsen af dyrenes foderbehov.</p> <p>Harmonikravet jævnfør Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 31 opgøres på bedriftsniveau og adskiller sig hermed fra kravet om dyretæthed i foldene, jævnfør nedenstående.</p>

Afstrømning Arealer til udendørs sohold skal være af en sådan beskaffenhed, at der ikke er fare for, at den afsatte gødning og urin strømmer til søer eller vandløb ved tøbrud eller regnskyl (frossen jord).

Dyretæthed Udgangspunktet for fastsættelse af arealstørrelsen er et harmonikrav på 1,4 dyreenhed (DE) pr. ha pr. planperiode (1/8 - 31/7). På arealer, der anvendes til udendørs sohold, skal dyretætheden vurderes som et gennemsnit af to planperioder. Driften skal tilrettelægges, så der på samme areal er sohold i perioder på højst 12 måneder afbrudt af perioder på mindst 12 måneder med dyrkning af afgrøder med et væsentligt kvælstofbehov. Den maksimale dyretæthed vurderet på baggrund af to planperioder fremgår af tabel 1.

Undtagelsesvis kan et areal benyttes til sohold maksimalt to år i træk. Ved denne driftsform gælder arealkravet på maksimalt 1,4 DE pr. ha. Det forudsættes herved, at der høstes græs til hø eller ensilage, som fjernes fra arealet.

Forudsætninger for beregning af areal Grundlag for arealberegningen er de omregningsfaktorer til dyreenheder, der gælder fra august 2014:

1 DE = 4,4 årssøer med grise til fravæning ved 4 uger / 7,2 kg
 1 DE = 208 smågrise opdrættet fra 7,2 kg til 32 kg
 1 DE = 39 slagtesvin opdrættet fra 32 kg til 107 kg

Korrektion ved afvigende vægtintervaller:

- indtil 40 kg: 1 dyreenhed = 5.167 kg tilvækst
- 40 til 87 kg: 1 dyreenhed = 3.088 kg tilvækst
- Fra vægt over 87 kg: 1 dyreenhed = 2.254 kg tilvækst

Areal til søer på friland Ved fravænningsalder senere end 4 uger øges antal dyreenheder pr. årssø (DE/årssø) med den "mængde" dyreenheder, som pattegrisenes tilvækst udgør.

Ved senere fravæning øges søernes opholdstid og foderforbrug i farefoldene, mens antallet af grise pr. årssø reduceres.

Det medfører tilsammen, at senere fravæning ændrer fordelingen mellem areal til farefold og areal til øvrige folde

Der regnes med, at de drægtige søer indsættes i farefolde 1 uge før forventet faring, og at hvert kuld er på 11,5 pattegrise ved fravæning.

Forudsætninger og beregnede nøgletal er vist i følgende tabel:

Maksimal dyretæthed ved 2,8 DE/ha med sohold maks.et ud af to, eller flere år

Tabel 1

Fravæning	Kuld/ Årso stk.	DE/årso inkl. patte- grise	Max.*Ars- søer/ha stk.	Andel af sofoder i farefold, pct.	Min. areal m ² /årso	Heraf til fare- folde	
							Uger
4	7,2	2,3	0,2273	12,32	34	812	276
5	9	2,2	0,2361	11,86	39	843	329
6	12	2,1	0,2497	11,21	44	892	392
7	15	2,0	0,2620	10,69	48	936	449
8	18	1,9	0,2729	10,26	51	975	497

*Niveau i max. 12 mdr. hvorefter der skal være mindst 12 mdr. med dyrkning af afgrøder med et væsentligt kvælstofbehov

Areal til smågrise og slagtesvin Til beregning af arealbehovet anvendes følgende faktorer ved 1,4 DE pr ha:

Vægtgruppe	Tilvækst, kg/DE	Arealbehov, m ² /kg tilvækst
Indtil 40 kg	5.167	1,38 *
40 – 87 kg	3.088	2,31
Over 87 kg	2.254	3,17

*10.000 m² pr ha / 1,4 DE pr ha / 5167 kg tilvækst pr DE = 1,38m² pr kg tilvækst

Dobbelt belægning med smågrise og slagtesvin

Dyretætheden kan fordobles i perioden fra 1. maj til 15. september, hvis arealet indrettes til holddrift, så der kun opdrættes ét hold smågrise (ca. 56 dage til opdræt fra 7,3 til 32 kg) eller slagtesvin (ca. 100 dage til opdræt fra 32 til 107 kg). Umiddelbart herefter skal arealet tilsås med en kvælstofforbrugende afgrøde. Der kan tidligst udsættes husdyr på arealet, når arealet har været uden svin i en hel vækstsæson (mindst 12 mdr.).

Eksempel, sobesætning

En besætning på 100 årssøer, fravæning ved 5 uger. Søerne holdes i farefold i 6 uger pr. faring

Samlet arealkrav:	100 årssøer/11,86 årssøer/ha	= 8,43 ha
Heraf farefolde:	39 pct. af 8,43 ha	= 3,29 ha
Heraf drægtighedsfolde:	8,43 ha – 3,29 ha	=5,14 ha *)
Farefolde		
Antal kuld pr. år:	100 årssøer x 2,2 kuld/årssø	= 220 kuld
Antal kuld pr. uge:	220 kuld x 6 uger/kuld) / 52,14 uger =	= 25,3 kuld
Areal pr. farefold	3,29 ha / 25,3 kuld	= 1.300 m ²
Drægtighedsfolde		
Antal drægtige søer	100 årssøer - 25,3 diegivende	= 74,7 søer
Areal pr drægtighedsfold	5,14 ha / 74,7 søer	= 688 m ²

*) Hvis søerne holdes på stald for løbning, kan arealet til drægtighedsfolde reduceres med 1/16 for hver uge, opholdet i drægtighedsfoldene afkortes

Eksempel, indendørs løbning

Søerne holdes på stald i 4 uger i forbindelse med løbning.

Areal til drægtighedsfolde		= 5,14 ha
Reduktion for periode i stald	(1/16 x 4 uger) x 5,14 ha	= 1,29 ha
Reduceret areal	5,25 ha - 1,31 ha	= 3,85 ha

Eksempel, smågrise og slagtesvin

1 stk. smågris, 7,2-32 kg	24,8 kg tilvækst x 1,38 m ² /kg tilvækst	= 34,2 m ²
	Dobbelt belægning 1/5 – 15/9	= 17,1 m ²
1 stk. slagtesvin, 32-107 kg	8,0 kg tilvækst x 1,38 m ² /kg tilvækst	= 11,0 m ²
	47,0 kg tilvækst x 2,31 m ² /kg tilvækst	= 108,6 m ²
	20,0 kg tilvækst x 3,17 m ² /kg tilvækst	= 63,44 m ²
	75,0 kg tilvækst i alt	= 183,0 m ²
	Dobbelt belægning 1/5 – 15/9	= 91,5 m ²

Beregning af foldarealer

Beregning af foldarealer kan foretages med et excel regneark, som kan findes på hjemmesiden: www.vfl.dk. Gå til LandbrugsInfo → økologi → Svin →

Side 4 af 6

Svinehåndbog, under Arealkrav og miljø: Beregning af areal og foldstørrelser til svin på friland.

Flytning af hytter og foderpladser	<p>For at sikre et ensartet græsdække og en jævn fordeling af husdyrgødningen skal foderpladser/foderautomater samt hytter flyttes mindst én gang hver anden måned. Der skal foreligge en skitse (årsplan) for flytningen af foder-pladser og hytter, som kan forevises i forbindelse med landbrugstilsyn. I farefolde skal både hytter og foderpladser/foderautomater flyttes efter hver fravæning.</p> <p>I perioder med store nedbørsmængder, kan det være nødvendigt at flytte foderpladser/foderautomater og hytter oftere. Flytningen skal foretages systematisk således, at gødningen fordeles jævnt på hele arealet.</p>
Fodring	<p>For at begrænse udledningen af næringsstoffer mest muligt anbefales det, at foderblandningernes energi- og næringsindhold tilpasses søernes behov. Normalt vil det være passende at anvende én foderblanding til de diegivende søer og én blanding til de drægtige søer. Forsøg har vist, at drægtige søer kan optage betydelige mængder græs (op til en FE pr. dag). Derfor anbefales det, at fodertildelingen reduceres i perioder med meget græs i foldene. I perioder, hvor græsset ikke gror på grund af klimatiske forhold, anbefales det at fodre de drægtige søer med supplerende grovfoder for at skåne græsdækket.</p>
Vanding	<p>Søerne forsynes med drikkevand, enten automatisk via rørsystemer og drikkestrøg med lukkeventil eller via tankvogn, som køres ud i foldene med traktor.</p>
Sølehuller	<p>Søerne skal have adgang til sølehuller, hvor de kan regulere deres kropstemperatur og beskytte sig mod solskoldning. Hvis søerne har adgang til et areal, hvor der både er skygge og effektiv luftudskiftning i døgnets varmeste timer og, hvor der er plads til, at alle søer kan ligge ned samtidig, kan sølehullet erstattes af adgang til andre temperaturregulerende foranstaltninger i form af overbrusningsanlæg eller lignende. Jævnfør bekendtgørelse af lov om udendørs hold af svin, nr. 874 af 29. juni 2013 med senere ændringer, § 10.</p>
Krav til græsbevoksning	<p>Arealer til udendørs sohold skal være dækket af en effektiv græsbevoksning. Undtaget herfra er mindre arealer omkring sølehuller.</p>
Etablering af græsbevoksning	<p>En effektiv græsbevoksning sikres ved, at græsset er veletableret, når grisene lukkes ind på det. Når græsset etableres ved udlæg i kom om foråret, lukkes grisene først ind på udlægsgræsset det følgende forår. Udlægget skal bestå af slidstærke kulturgræsser som miniturf, engsvingel (kan med fordel afpuds) og/eller rødsvingel. Det kan eventuelt suppleres med almindelig rajgræs, der er højtydende, men ikke slidstærk og/eller med hvidkløver. Hvidkløveren udløbere kan lukke huller i græstæppet. Alternativt kan frøgræsmarker efter frøhøst, græs efter brak eller andre græsmarker anvendes.</p> <p>Videncentret for Landbrug, Planteproduktion anbefaler følgende frøblandinger til udlæg:</p> <p>Til farefolde: 30 pct. diploid, sildig rajgræs, 60 pct. rødsvingel, 10 pct. hvidkløver, mindrebladet.</p> <p>Til løbe-/drægtigfolde: 50 pct. diploid, sildig rajgræs, 15 pct. tetraploid, sildig rajgræs, 25 pct. rødsvingel, 10 pct. hvidkløver, mindrebladet.</p> <p>Blandingsforholdet er angivet i kg frø, der indgår i blandingen.</p>
Vedligeholdelse af græsdækket	<p>For at forhindre at græsdækket oprodes og ødelægges, skal der enten anvendes næseringe til søerne, foretages hyppige flytninger af folden eller anvendes et</p>

Side 5 af 6

betydeligt større areal til soholdet end det beregnede minimumsareal i tabel 1. Såfremt kommunen ved tilsyn konstaterer, at hyppige flytninger af folden eller større arealer ikke har været tilstrækkeligt til at sikre en effektiv græsbevoksning, kan kommunen indskærpe, at næseringe skal anvendes.

Efterfølgende afgrøde	Græsarealer med udendørs sohold skal pløjes eller omlægges om foråret. Der skal etableres en kvælstofforbrugende afgrøde, og det følgende efterår skal jorden være bevokset med en afgrøde med stor kvælstofoptagelse (vårbyg eller havre med græsudlæg, græs, korsblomstrede afgrøder, roer). Arealet må ikke gødskes med husdyrgødning eller anden organisk gødning i året efter, arealet har været anvendt til sohold eller smågrise/slagtesvin, ligesom arealet ikke må benyttes til afgræsning i den følgende planperiode.
Eftervirkning	Hvis der holdes svin på friland på et areal hvert andet år, sås normalt vårbyg eller havre med udlæg af det græs, hvor grisene skal gå det følgende år. Kvælstoftilførslen til afgrøden afpasses efter den kvælstofmængde grisene har afsat i husdyrgødning i løbet af vinteren. Under normale forhold kan der forventes en eftervirkning af den afsatte gødning, svarende til 80 kg kvælstof pr. ha.
Normer for kvælstoftilførsel	Normerne for kvælstoftilførsel er reguleret i NaturErhvervstyrelsens til enhver tid gældende bekendtgørelse om anvendelse af gødning.
Hegning	For hegning gælder Fødevareministeriets til enhver tid gældende bekendtgørelse om hold af svin på friland.
Revision	Byggebladet kan tilbagekaldes på et vilkårligt tidspunkt. Tilbagekaldelse sker ved at Byggebladet annulleres, og dette meddeles kommuner og landbrugets konsulenttjeneste. Såfremt et Byggeblad annulleres, skal anlæg, der er etableret under hensyn til dette, inden for en i tilbagekaldelsesskrivelsen nærmere fastsat tidsfrist indrettes i overensstemmelse med de regler, der erstatter Byggebladet.